

موانع اجرایی خط‌مشی‌های عمومی با رویکرد حکمرانی شهری (مورد مطالعه شهرداری‌های استان آذربایجان شرقی)

رستم قره‌داغی^{۱*} - آرزو محمدی^۲

چکیده

زمینه: رویکرد حکمروایی خوب شهری از طرف سازمان‌های بین‌المللی جهت کاهش فقر و افزایش کیفیت زندگی بویژه در شهرهای در حال توسعه ارائه شده است. همچنین بهره‌گیری از رویکرد حکمروایی خوب شهری، شهرهای پایدار، امن، زیست‌پذیر و تاب‌آور را به ارمغان می‌آورد.

هدف: پژوهش حاضر باهدف شناسایی و اولویت‌بندی موانع اجرایی خط‌مشی‌عمومی با رویکرد حکمرانی شهری انجام شده است.

روش: در این پژوهش، جهت شناسایی و اولویت‌بندی موانع اجرایی خط‌مشی‌عمومی با رویکرد حکمرانی شهری از روش دلفی استفاده شده است. در این راستا با استفاده از نظرات ۲۰ نفر از خبرگان با سابقه در حوزه خط‌مشی‌گذاری عمومی با رویکرد حکمرانی شهری و تلفیق مؤلفه‌های استخراج شده از مبانی نظری پژوهش و مؤلفه‌های پیشنهادی خبرگان، پرسشنامه‌ای در سه مرحله در اختیار خبرگان قرار گرفت و در زمینه میزان ارتباط مؤلفه‌ها با حکمرانی شهری در اجرا تعیین و میزان اهمیت هر یک نظرخواهی شد و نظرات آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در نهایت با استفاده از AHP به رتبه‌بندی موانع پرداخته شده است.

یافته‌ها: در این پژوهش، ۶ مانع اصلی ۳۷ شاخص در زمینه موانع حکمرانی شهری در اجرا شناسایی و مورد تایید خبرگان قرار گرفت. همچنین با استفاده از نظر خبرگان در مورد میزان اهمیت هر یک از مؤلفه‌ها، رتبه‌بندی ارائه گردید. در مؤلفه عدم مشارکت، شاخص‌های (ضعف احزاب، رسانه‌ها سازمان‌های مردم‌نهاد)، در مؤلفه پاسخگویی شاخص‌های (پشتگرایی مسئولان و مدیران به حمایت‌های سیاسی)، در مؤلفه قانون‌گریزی، شاخص‌های (برقراری رابطه یک‌جانبه و تحکمی با مردم توسط حکومت‌های استبدادی) در مؤلفه بی‌عدالتی، شاخص (دوری از شایسته‌سالاری) در مؤلفه فردگرایی، شاخص (مشورت نکردن) و در مؤلفه روزمرگی، شاخص (بی‌اعتمادی سیاسی) است. بیشترین ضریب وزنی را در بین شاخص‌های این موانع اصلی هستند.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه حکمرانی الگوی موفق برای امور عمومی دولت‌ها محسوب می‌شود از اینرو مؤلفه‌های شناسایی شده برای برنامه‌ریزی دقیق‌تر جهت رفع موانع حکمرانی شهری در اجرا می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. نتایج این پژوهش، یافته‌های پژوهش‌های پیشین در این زمینه را تایید می‌کند.

واژگان کلیدی: حکمرانی شهری، عدم مشارکت، عدم پاسخگویی، قانون‌گریزی، بی‌عدالتی، فردگرایی، روزمرگی

^۱استادیارگروه مدیریت دولتی، واحد میانه، دانشگاه آزاد اسلامی، میانه، ایران. (نویسنده مسئول)

rostam_gharehdaghi@yahoo.com

^۲دانش آموخته کارشناسی ارشد شهرسازی گرایش برنامه‌ریزی منطقه‌ای، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.

مقدمه

البته درخصوص حکمرانی خوب شهری، در حوزه‌های اقتصاد، اداری و بهداشتی و محیط زیست پرداخته. با این حال کشور ما بر اساس شاخص‌های مورد اندازه‌گیری، رتبه شایسته ای را نداشته است. نگاهی گذرا به این وضعیت نه چندان مطلوب، ما را با این واقعیت مواجه می‌سازد که بر سر راه استقرار حکمرانی خوب، موانع عمده ای وجود دارد که این مطالعه نیز سعی بر آن دارد تا موانع اجرای شاخص‌های حکمرانی مطلوب را در خصوص شهرداری‌های استان آذربایجان شرقی مورد مطالعه و پژوهش قرار دهد. با توجه به اینکه استان آذربایجان شرقی با مساحتی بالغ بر ۴۵۵۶۱ کیلومتر مربع، یازدهمین رتبه استانی را از نظر مساحت به خود اختصاص داده و یکی از مهم ترین استان‌های کشور به شمار می‌رود که طبق نتایج سرشماری نفوس مسکن ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، جمعیت این استان ۱۹۵۲، ۳۰۹۰۹ نفر می‌باشد که از این تعداد ۲۶، ۲۸۰۹ نفر جمعیت شهری و ۲۲۰، ۱۰۰ نفر جمعیت روستایی می‌باشند که به این ترتیب می‌توان گفت که حدود ۷۱،۰۸۹ درصد جمعیت این استان شهری و ۲۸ / ۱۴ درصد روستایی می‌باشند. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری از ۹۲ شهر این استان پنج شهر تبریز، مراغه، مرند، میانه و اهر دارای جمعیت بالای ۱۰۰ هزار نفر بوده و ۱۹ شهر دیگر نیز بالای ۱۰ هزار نفر جمعیت دارند. با اینکه به نظر می‌رسد استان آذربایجان شرقی از نظر منابع مادی و منابع انسانی از پتانسیل بالایی در زمینه توسعه برخوردار باشد و سابقه تاریخی شهرهای این استان بخصوص شهر تبریز و مراغه نشان می‌دهد که از شهرهای توسعه یافته در تاریخ این کشور بودند؛ ولی متأسفانه در چند دهه اخیر شهرهای این استان به میزان مورد انتظار شهروندان پیشرفت نداشته است. با توجه به موارد مذکور پژوهش حاضر سعی بر آن دارد تا شاخص‌های حکمرانی خوب شهری از دیدگاه شهرداران این استان مورد شناسایی و اولویت‌بندی قرار

خط‌مشی‌های عمومی از تصمیمات گرفته شده از سوی حکومت‌ها ناشی می‌شود. توماس دای^۱ خط‌مشی عمومی را هر آنچه که حکومتی انتخاب می‌کند تا انجام دهد یا انجام ندهد تعریف می‌کند. ویلیام جنکینز^۲ تا حدودی تعریف دقیقتری بیان می‌کند و خط‌مشی عمومی را به مجموعه تصمیمات متعامل بازیگر با گروهی از بازیگران سیاسی در مورد انتخاب اهداف و ابزار دستیابی به آنها در شرایط مشخص، به شرط آنکه این تصمیمات قانوناً در چارچوب اختیارات بازیگران اتخاذ شده باشد تعریف می‌کند (ضابط‌پورکردی و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۰۴) در بسیاری از مواقع ممکن است خط‌مشی‌ها درست وضع شوند ولی اجرا غلط و نادرست باشد. اجرای صحیح خط‌مشی می‌تواند منجر به استفاده درست از منابع محدود، کاهش دوباره‌کاری‌ها، اصلاح انتخاب‌های نامناسب گردد و از ابهامات و عدم یکپارچگی بین عناصر تشکیل دهنده خط‌مشی و تعارضات ناشی از آن بکاهد. (قره‌داغی و همکاران، ۱۳۹۷: ۲). که در این پژوهش به بررسی موانع اجرای خط‌مشی‌های عمومی خواهیم پرداخت و در کشور ما مشکلات زیادی بر سر راه برنامه‌های دولت بخصوص در حوزه شهرداری‌های کشور وجود دارد. به دلیل جایگاه خاص شهرها، پرداختن به این امر دارای اهمیت است. شهرها به عنوان مکان‌هایی که منشا شکل‌گیری تمدن‌ها بوده و هستند، از مهمترین عرصه‌هایی هستند که اندیشمندان حوزه توسعه همواره به دنبال پیاده سازی نظریه‌های خود در آنها بوده اند. چرا که اگر شهرها به خوبی مدیریت شوند، فرصت‌های مهمی را برای توسعه اقتصادی و اجتماعی عرضه می‌کنند در چنین شرایطی، از اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی رویکرد حکمروایی خوب شهری در مقابل رویکرد مدیریت شهری دولت مدار، مورد تأیید و تأکید سازمان‌های جهانی و بین‌المللی دولت قرار گرفت (حسینی، ۱۳۹۵: ۴۴).

پایدار، حفاظت و تجدید حیات محیط زیست و رشد و توسعه زنان، رویکرد فراهم ساختن بستر مناسب جهت مشارکت و اهمیت برنامه‌ریزی مشارکتی برای توسعه و اداره شهر، ایجاد حس شهروندی و شفافیت در برنامه‌ها اهمیت بسیار دارد. در این حکمروایی، شراکت و تعامل میان سه رکن اصلی دولت، جامعه مدنی و بخش خصوصی در انجام برنامه‌ها و فعالیت‌ها ضروری و لازم می‌باشد (اجزا شکوهی و مؤمنی، ۱۳۹۲: ۲).

در برنامه سکونتگاه بشری سازمان ملل متحد^۳ تعریف دیگری از حکمرانی شهری ارائه شده که عبارت است از: «مجموع بسیاری از راه‌هایی که توسط آنها، افراد و نهادهای عمومی و خصوصی به برنامه‌ریزی و مدیریت امور مشترک شهر بپردازند. حکمرانی شهری یک فرایند مداوم است که از طریق آن منافع مختلف و متعارض می‌تواند وفق داده شود و اقدام همکارانه اتخاذ شود، حکمرانی شهری شامل نهادهای رسمی همانند ترتیبات غیررسمی و سرمایه اجتماعی شهروندان است (کارگرسامانی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۵۴). یکی از مواردی که در خصوص حکمرانی خوب شهری می‌توان به آن اشاره کرد مشارکت است. مشارکت در معنای اول از تعلق به گروهی خاص و داشتن سهمی در هستی آن خبر می‌دهد و در معنای دوم داشتن شرکتی فعالانه در گروه را می‌رساند و به فعالیت اجتماعی انجام شده نظر دارد (عیوضی و کریمی، ۱۳۹۰: ۱۳۴). مولفه دیگر در خصوص حکمرانی خوب شهری، پاسخگویی است در پاسخگو بودن افراد در قبال تصمیمات و کارهایشان می‌باشد. سیستم‌های پاسخگویی می‌توانند به عنوان سیستم‌های کنترل و شکل دهی به رفتار در جهات از قبل تعیین شده برای رسیدن به اهداف و اثربخشی سازمان تعریف شوند (حسینی، ۱۳۹۳: ۹۸۹). فرینک و گیل‌موسکی^۴ (۱۹۹۸) پاسخگویی را به عنوان " نیاز شناخته شده برای ارزیابی با دفاع از نظریه رفتاری در

دهد. بنابراین این سوال پژوهش مطرح می‌شود این است که موانع اجرایی خط‌مشی‌های عمومی با رویکرد حکمرانی خوب شهری کدامند؟ رتبه بندی این موانع به چه صورت است؟ راهکارهای لازم در این زمینه کدامند؟.

حکمروایی مفهومی چند وجهی است که تمامی جنبه‌های اعمال اقتدار از طریق نهادهای رسمی و غیر رسمی در مدیریت منابع یک کشور را شامل می‌شود. کیفیت حکمروایی بر اساس اثر این اعمال قدرت بر کیفیت زندگی شهروندان تعیین می‌شود. در مقیاس شهری، اداره شهرها صرفاً به دولت محلی محدود نیست، بلکه شامل طیف وسیعی از همه ذی نفعان شهری شامل دولت مرکزی، بخش خصوصی، نهادها و سازمان‌های غیر دولتی مردم نهاد، رسانه‌ها، تشکلهای حرفه‌ای و تخصصی و سایر اعضای جامعه مدنی است (شریف‌زادگان و قانون، ۱۳۹۶: ۱۹۲). به طور کلی، حکمرانی به نحوه تعامل دولتها و سایر سازمان‌های اجتماعی با یکدیگر، شیوه ارتباط آنها با شهروندان و اتخاذ تصمیم‌های پیچیده اشاره دارد و فرایندی است که از طریق آن سازمان‌ها و جوامع، تصمیم‌های مهم خود را می‌گیرند و مشخص می‌کنند که چه کسی در این فرایند درگیر شود و چگونه وظیفه خود را به انجام رساند (قوچانی خراسانی و همکاران، ۱۳۹۶).

حکمروایی خوب شهری، یکی از چهار مشخصه توسعه پایدار و از ابزارهای آن به حساب می‌آید که از دهه ۱۹۸۰ به بعد در ادبیات توسعه، مطرح شده است. بر اساس این مشخصه، کشورهای در حال توسعه در راستای استقرار و نهادینه سازی جامعه مدنی و مشارکت اجتماعی در امور، برنامه‌ها و فعالیت‌های پیشرو را تعریف و تدوین می‌کنند (ملکی، ۱۳۹۵: ۶۹). لذا هدف حکمروایی خوب، توسعه انسانی پایدار و در کنار آن، ایجاد شهری پایدار است که در آن، ضمن تأکید بر توجه به کاهش فقر، ایجاد اشتغال و رفاه

گردیده و فرهنگ ستیز با قانون را تقویت کرده است. (شیخ زاده، ۱۳۸۶: ۷) همچنین در مقابل شاخص حاکمیت قانون، فرهنگ سیاسی ایران برخوردار از مؤلفه‌های با عنوان «رانت جویی» است که ریشه‌هایی تاریخی نیز با خود دارد. دریافت رشوه در دستگاه اداری شاهان قاجار امری معمول بود. گسترش فساد در دوران محمدرضا شاه تا به حدی بود که عده‌ای علت انقلاب را نتیجه گسترش فساد می‌دانستند. همچنین ترجیح منافع فردی بر منافع جمعی از جمله مؤلفه‌هایی است که در دامن زدن به فساد در ایران نقش داشته است (حشمت‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۵).

مؤلفه دیگر بی‌عدالتی است که خود را در اشکال گوناگون اعم از عدم رعایت حقوق دیگران، دوری از شایسته‌سالاری، خودبینی و پیگیری منافع فردی نشان می‌دهد که هریک از این موارد به عنوان مؤلفه‌هایی در فرهنگ سیاسی وجود دارند. فراتر از روابط فردی، وجود برخی دیگر از شاخصه‌های فرهنگ سیاسی از جمله فقدان شفافیت و عدم پاسخگویی موجب شده است تا رویکرد عدالت محور در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌سازی‌های دولتی نیز از جایگاه مهمی برخوردار نباشد و همین وضعیت تحقق حکمرانی خوب را با چالش مواجه ساخته است (حشمت‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۹).

در نهایت شاهد مؤلفه فردگرایی در فرهنگ سیاسی ایران هستیم. بسیاری از نویسندگان قائل به تفکیک فردگرایی مثبت و فردگرایی منفی هستند و مراد ما در اینجا همان جنبه منفی فردگرایی است که خود موجد مؤلفه‌هایی چون؛ خویشاوندگرایی، مشورت نکردن، خودخواهی و تفرقه می‌شود که مورد اشاره تحلیل‌گران فرهنگ سیاسی ایران هست. بر خلاف نظریه‌ای که فردیت با اصالت فرد را به عنوان یکی از پایه‌های نیرومند توسعه و شکوفایی انسان قلمداد می‌کند و آن را اساس اراده شهروند اجتماعی در فرآیند شکل‌گیری گروه‌های سیاسی میدانند، فردگرایی سنتی ایرانی که در

مقابل مخاطبانی که قدرت پاداش دهی یا مجازات کردن دارند " تعریف می‌کنند. آنها ادعا می‌کنند که از این دیدگاه می‌توان سازمان را به عنوان مجموعه‌ای از انتظارات رفتاری مشترک تعریف نمود. لرنر، تل لوک، فریس و هال در کار تحقیقی خود پاسخگویی را بصورت " انتظارات صریح و هم انتظارات ضمنی رفتار فردی که بوسیله ناظران مورد ارزیابی قرار می‌گیرد تعریف می‌کنند (آرغده، ۱۳۹۴: ۱۰). در مقابل شاخص اظهار نظر و پاسخگویی، ما شاهد فرهنگ استبدادی و یا آمریت هستیم، فرهنگ استبدادی به واسطه حاکمیت قرن‌ها استبداد در این سرزمین شکل گرفته است. (حشمت‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۷). مؤلفه دیگر، شاخص کارایی و اثربخشی است که در مقابل اثربخشی، روزمرگی است که آفتی مهم برای حکمرانی محسوب می‌شود. در روزمرگی، اثربخشی تصمیمات مورد توجه نخواهد بود چرا که اساسا کارایی و کارآمدی سیستم اهمیت چندانی برای کارکنان آن نخواهد داشت. از جمله مؤلفه‌هایی که در فرهنگ سیاسی ایرانیان ذکر شده و موجب تقویت روحیه روزمرگی و بی‌تفاوتی می‌باشد، پشت هم اندازی است که به وفور در بدنه اداری کشور و تا حدودی در روابط خانوادگی مشاهده می‌گردد (حشمت‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۸). از سوی دیگر، در فرهنگ و سنت سیاسی ایران، قانون هیچ‌گاه مورد علاقه کسی نبوده است و دولت و ملت هریک به دلایل خاص خود، روی خوشی با قانون نداشته‌اند و اگر هم تحت اجبار، الزاماتی قانونی رفتار آنها را محدود می‌کرد، آنها با توسل به مفرهای گوناگون از آن طفره می‌رفتند». بخش عمده‌ای از فرهنگ‌گریز از قانون و ستیز با آن، ناشی از سلطه حکومت‌های استبدادی در تاریخ ایران و عدم مشروعیت آنها از نظر مردم هست. برقراری رابطه یک‌جانبه و تحکمی با مردم توسط حکومت‌های استبدادی و عدم مشارکت مردم در سیاست‌گذاری و تصویب قوانین، باعث واکنش منفی در برابر قوانین

نوعی فرهنگ تکروی تظاهر می‌کند، مانع عمده ای بر سر راه شکل‌گیری احزاب و گروه‌های متشکل سیاسی بوده است. همچنین در فرهنگ سیاسی فردگرا، مردم نسبت به دولت و نخبگان سیاسی و فعالیت‌های آنها بدبین بوده تمایل زیادی به مشارکت سیاسی و دخالت

در امور ندارند از این رو در چنین فرهنگی امکان رسیدن به اجماع که از شاخصه‌های حکمرانی خوب هست، وجود نخواهد داشت (حشمت‌زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۸).

جدول ۱: شاخص‌ها و مولفه‌های شناسایی شده براساس مبانی نظری پژوهش (نگارندگان)

محقق / محققان	سال	موضوع	مولفه	شاخص
حشمت‌زاده و همکاران	۱۳۹۶	بررسی موانع تحقق حکمرانی خوب در فرهنگ سیاسی ایران	مشارکت	بی تفاوتی بی اعتمادی
استید	۲۰۱۵	کیفیت حاکمیت برای رونق شهری چه مفهومی دارد		بدبینی وابستگی گروه‌های اجتماعی به دولت ضعف احزاب، رسانه‌ها سازمان‌های مردم نهاد
رضایی و همکاران	۱۳۹۹	بررسی نقش سازمان‌های مردم نهاد در تحقق‌پذیری حکمروایی خوب شهری نمونه موردی کلانشهر تهران		همسو نبودن اهداف فردی و سازمانی ناتوانی و فقدان تخصص انجام تمامی امور به وسیله اجزای حکومت در سطح محلی، منطقه ای و سراسری
آرایی و همکاران	۱۳۹۶	توصیه‌های سیاستی موانع تحقق‌پذیری حکمرانی خوب در اداره امور عمومی (مطالعه موردی: فرمانداری و شهرداری شهرستان مینو دشت)		شرایط محیط
موتسیا و یاریمه ^۵	۲۰۱۴	حرکت به سمت پایداری شهری در کنیا: چارچوبی برای ادغام ابعاد محیطی، اقتصادی، اجتماعی و حکومتی		فقدان آموزش لازم ساختار متمرکز تصمیم‌گیری
آدینه‌وند و علیان	۱۳۹۵	حکمرانی خوب شهری در ایران: اولویت بندی مولفه‌ها و معرفه‌ها		
موتسیا و یاریم	۲۰۱۴	به سوی پایداری در کنیا		
وبرمانیم و همکاران	۲۰۰۶	حاکمیت در تهیه کالاهای عمومی در جنوب آسیا		
حبیب زاده و سیفی	۱۳۹۲	تأثیر حکمرانی مطلوب بر اجرایی شدن حق بر توسعه با تأکید بر بعد ملی	پاسخگویی	وجود مشکلات درونی در نهادهای مدنی فرهنگ ضد دموکراسی
آرایی و همکاران	۱۳۹۶	توصیه‌های سیاستی موانع تحقق‌پذیری حکمرانی خوب در اداره امور عمومی (مطالعه موردی: فرمانداری و شهرداری شهرستان مینو دشت)		
حبیب زاده و سیفی	۱۳۹۲	تأثیر حکمرانی مطلوب بر اجرایی شدن حق بر توسعه با تأکید بر بعد ملی		فرهنگ ضد تحزب و تشکل
آرایی و همکاران	۱۳۹۶	توصیه‌های سیاستی موانع تحقق‌پذیری حکمرانی خوب در اداره امور عمومی (مطالعه موردی: فرمانداری و شهرداری)		تله پاسخگویی

		شهرستان مینو دشت)	
فقدان یا ضعف نظارت همگانی		۱۳۹۵	وحید و حبیبی
عدم دسترسی رسانه‌ها به اطلاعات معتبر			
ابهام و شفاف نبودن قوانین و مقررات		۲۰۱۹	بیساوز و همکاران ^۳
		۱۳۹۸	وافره کوهستانی
		۱۳۹۷	میر محله و همکاران
تمرکز قدرت در رأس سازمان		۱۳۹۵	ملک حسینی و عاشوری
پشتگرمی مسئولان و مدیران به حمایت‌های سیاسی		۱۳۹۵	وحید و حبیبی
عدم وجود نظارت مستمر			
حاکمیت استبدادی		۲۰۱۵	هالی ^۷
		۲۰۱۰	یودین ^۸
		۲۰۰۶	ورمین و همکاران ^۹
عدم رعایت حقوق دیگران	بی عدالت	۱۳۹۶	حشمت‌زاده و همکاران
پیگیری منافع فردی		۱۳۹۵	آدینه‌وند و علیان
دوری از شایسته‌سالاری			
فقدان شفافیت		۱۳۹۷	رحمانی
عدم مشارکت مردم در سیاست‌گذاری و تصویب قوانین	قانون‌گریزی	۲۰۱۰	یودین
برقراری رابطه یک جانبه و تحکمی با مردم توسط حکومت‌های استبدادی		۱۳۹۶	حشمت‌زاده و همکاران
دریافت رشوه		۲۰۱۰	یودین
رانت		۱۳۹۶	حشمت‌زاده و همکاران
چاپلوسی	روزمرگی	۱۳۹۶	حشمت‌زاده و همکاران

فرهنگ سیاسی ایران		
پشت هم اندازی	۱۳۹۷	حکمرانی شهری: شناسایی شاخص‌های
بی‌اعتمادی سیاسی		برای توسعه مدیریت شهری شهرداری تهران
	۱۳۹۶	توصیه‌های سیاستی موانع تحقق‌پذیری حکمرانی خوب در اداره امور عمومی (مطالعه موردی: فرمانداری و شهرداری شهرستان مینو دشت)
	۱۳۹۵	حکمرانی خوب شهری در ایران: اولویت بندی مولفه‌ها و معرفه‌ها
خویشاوندگرایی	۱۳۹۶	بررسی موانع تحقق حکمرانی خوب در فرهنگ سیاسی ایران
مشورت نکردن		
خودخواهی		

روش پژوهش

در این پژوهش جهت شناسایی و اولویت‌بندی موانع اجرایی خط‌مشی‌های عمومی با رویکرد حکمرانی شهری از تکنیک دلفی استفاده شده است. تکنیک دلفی رویکرد با روشی سیستماتیک در تحقیق برای استخراج نظرات از یک گروه متخصصان که در آن موضوع پژوهش دارای دانش و تخصص می‌باشند انجام می‌شود که عنوان پانل دلفی شناخته می‌شوند. (قره‌داغی و همکاران، ۱۳۹۷: ۷). اعضای پانل دلفی برای این پژوهش به صورت نمونه‌گیری غیر احتمالی و ترکیبی از روش‌های هدف دار با قضاوتی و زنجیره-ای (گلوله برفی برگزیده شدند، که عبارت بودند از ۲۰ نفر از خبرگان شامل مدیران عالی با سابقه بالای بیست سال و اساتید با سابقه در حوزه خط‌مشی‌گذاری عمومی در سازمان شهرداری) پرسشنامه نظر سنجی مؤلفه‌های و شاخص‌ها در راند اول برای جمع‌آوری نظرات و پیشنهادات، در راند دوم برای شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های موانع اجرایی خط‌مشی‌های عمومی با رویکرد حکمرانی شهری در حوزه شهرداری‌ها و در راند سوم برای تعیین میزان اهمیت

هریک از مؤلفه‌ها و شاخص‌ها در اختیار اعضای پانل قرار گرفت که در نهایت نظرات خبرگان جمع‌آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش اعضای پتل دلفی به صورت نمونه‌گیری غیر احتمالی و به روش هدفدار یا قضاوتی انتخاب گردیدند. در این مرحله خبرگان انتخاب شده‌اند. و همه از خبرگان شهرداری‌های استان آذربایجان شرقی بوده‌اند، که این افراد دارای سابقه خدمت بیش از ۱۵ سال در شهرداری‌های استان آذربایجان شرقی بوده و مدرک تحصیلی‌شان حداقل کارشناسی ارشد باشند و اینکه همه افراد از مدیران عالی شهرداری است و که با توجه به این شرایط، افراد واجد شرایط شناسایی گردیدند و در مراحل مختلف دلفی مشارکت کامل داشتند. به منظور مشارکت حداکثری اعضای پانل، ابتدا به صورت حضوری، نسبت به توضیح پژوهش، اهداف، تعریف مفاهیم، یافته‌ها و مدل اولیه، اقدام گردید. همچنین در مورد نحوه مشارکت در پانل دلفی، اعضا، تعداد، دورها و زمان لازم برای مشارکت توضیحاتی ارائه گردید و نهایتاً از ایشان جهت شرکت در پانل دلفی دعوت شد. پس از تعریف موضوع، ابعاد

توصیفی محاسبه و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. با توجه به طیف لیکرت (خیلی کم - خیلی زیاد) مورد استفاده در پرسشنامه خبرگان نتیجه اجماع خبرگان برای هریک شاخص محاسبه گردید. همچنین ضریب وزنی هریک از شاخصها جهت تعیین میزان وزن آن - ها محاسبه گردید که عددی است بین ۱ تا ۵ است که هرچه عدد به ۵ نزدیکتر باشد نشاندهنده ضریب وزنی بالای آن است برای محاسبه ضریب وزنی هریک از مولفهها از فرمول زیر استفاده شده است.

$$I = \{(w_1 * n_1) + (w_2 * n_2) + \dots (w_n * n_n)\} / N$$

I = وزن هر مولفه

w = وزن

n = تعداد نفرات هر گزینه

N = تعداد کل شرکت کنندگان

در مولفه مشارکت، از میان شاخصهای پیشنهادی و شناسایی شده از مبانی نظری ۱۲ شاخص مورد توافق خبرگان قرار گرفته شده است که در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. نتایج این جدول نشان می‌دهد که اجماع نظرات خبرگان در چهار شاخص (ضعف احزاب، رسانهها سازمانهای مردم نهاد)، (انجام تمامی امور به وسیله اجزای حکومت در سطح محلی، منطقه ای و سراسری)، (ناتوانی و فقدان تخصص) (عدم انگیزه ای برای مشارکت) به عنوان شاخصهای موانع مشارکت در اجرای حکمرانی خوب شهری نقش دارد و شاخص (ضعف احزاب، رسانهها و سازمانهای مردم نهاد) در شاخصهای حکمرانی خوب شهری (خیلی زیاد) نقش دارد. همچنین نتایج تجزیه و تحلیل یافته - های پژوهش نشان دهد که شاخص (ضعف احزاب، رسانهها و سازمانهای مردم نهاد) بیشترین و شاخص (همسو نبودن اهداف فردی و سازمانی) کمترین ضریب وزنی را در بین شاخصهای این مولفه دارند.

و مفاهیم آن در جلسات حضوری با نامزدهای پانل دلفی و جلب مشارکت آنان در سه دور دلفی انجام گردید. پرسشنامهها در هر دور به صورت حضوری توزیع و گردآوری شدند. در مرحله اول، پرسشنامه تهیه شده است سپس براساس پاسخهای بدست آمده پرسشنامه دور دوم در اختیار اعضای پانل قرار می‌گیرد با این تفاوت که این بار امتیاز هر عامل نوشته شد و افراد با توجه به دیدجمعی مجدداً نظر خود را اعلام نمودند با توجه به این در این مرحله ضریب کندال افزایش قابل ملاحظه‌ای داشت در مرحله سوم، پرسشنامه توزیع گردید که با توجه به اینکه در این مرحله تفاوت چندانی با مرحله دوم نداشت در مرحله سوم، روش دلفی متوقف گردید. که در این مرحله با استفاده از ضریب کندال، میزان اجماع نظرات خبرگان بدست آمد. در نهایت پرسشنامه نهایی در این زمینه تهیه شد که براساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای به بررسی موانع پرداخته شده است.

جدول ۲: روایی پرسشنامه نهایی بر اساس آزمون

کرویت بارتلت و آزمون کیزر - مایر - الکین

آزمون کفایت نمونه		برداری کیزر - مایر - الکین
آزمون کرویت بارتلت	مجدور کای	
سطح معناداری	۰/۰۰۰	۰/۷۸۰
	۱۶۵/۲۳۳	

در این پژوهش مولفه‌های شاخصهای حکمرانی خوب شهری با ۶ سنجه مورد مورد بررسی قرار گرفته‌اند. میزان ارتباط مولفه با شاخصهای حکمرانی خوب شهری، میزان ارتباط مولفه با ابعاد شاخصهای حکمرانی خوب شهری و میزان اهمیت مولفه در شاخصهای حکمرانی خوب شهری، میزان اجماع خبرگان در زمینه میزان ارتباط مولفه با شاخصهای حکمرانی خوب شهری با استفاده از روشهای آماری

جدول ۳: بررسی موانع اجرای حکمرانی خوب شهری در مولفه مشارکت

شاخص	نتایج	فراوانی پاسخ خبرگان				بیشترین اجماع ضریب وزنی
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	خیلی زیاد	
وابستگی گروه‌های اجتماعی به دولت	دور اول	۱	۱۰	۴	۳	۲/۷۵ کم
	دور دوم	۱	۹	۵	۳	۲/۸۰ کم
	دور سوم	۱	۹	۵	۳	۲/۸۰ کم
ضعف احزاب، رسانه‌ها سازمان‌های مردم نهاد	دور اول	۰	۰	۰	۶	۴/۷۰۰ خیلی زیاد
	دور دوم	۰	۰	۰	۸	۴/۶۰۰ خیلی زیاد
	دور سوم	۰	۰	۰	۷	۴/۶۵۰ خیلی زیاد
همسو نبودن اهداف فردی و سازمانی	دور اول	۴	۶	۶	۴	۲/۵۰ کم
	دور دوم	۳	۷	۶	۴	۲/۵۵ کم
	دور سوم	۳	۶	۷	۴	۲/۶۰ کم
ناتوانی و فقدان تخصص	دور اول	۰	۰	۰	۹	۴/۵۵ خیلی زیاد
	دور دوم	۰	۰	۰	۸	۴/۶۰ خیلی زیاد
	دور سوم	۰	۰	۰	۸	۴/۶۰ خیلی زیاد
انجام تمامی امور به وسیله اجزای حکومت در سطح محلی، منطقه ای و سراسری	دور اول	۰	۰	۵	۷	۴/۱۵۰ خیلی زیاد
	دور دوم	۰	۰	۴	۸	۴/۲۰۰ خیلی زیاد
	دور سوم	۰	۰	۴	۸	۴/۲۰۰ خیلی زیاد
بی اعتمادی	دور اول	۱	۱	۲	۱۱	۳/۹۰۰ زیاد
	دور دوم	۱	۱	۲	۱۰	۳/۹۵۰ زیاد
	دور سوم	۱	۱	۱	۲	۳/۹۵۰ زیاد
بی تفاوتی	دور اول	۱	۵	۷	۴	۳/۳۰۰ زیاد
	دور دوم	۱	۴	۵	۷	۳/۳۵۰ زیاد
	دور سوم	۱	۵	۴	۶	۳/۳۵۰ زیاد
بدبینی	دور اول	۰	۶	۹	۳	۳/۰۵۰ زیاد
	دور دوم	۵	۱۰	۳	۲	۳/۱۰۰ زیاد
	دور سوم	۵	۱۰	۳	۲	۳/۱۰۰ زیاد
عدم انگیزه ای برای مشارکت	دور اول	۳	۸	۰	۰	۴/۳۰۰ خیلی زیاد
	دور دوم	۳	۰	۰	۷	۴/۳۵۰ خیلی زیاد
	دور سوم	۰	۰	۳	۸	۴/۳۰۰ خیلی زیاد
شرایط محیط	دور اول	۱۲	۳	۴	۰	۱/۷۵۰ کم
	دور دوم	۱۲	۳	۳	۱	۱/۸۰۰ کم
	دور سوم	۱۱	۴	۳	۱	۱/۸۵۰ کم
فقدان آموزش لازم	دور اول	۰	۶	۹	۳	۳/۰۵۰ زیاد
	دور دوم	۵	۱۰	۳	۲	۳/۱۰۰ زیاد
	دور سوم	۵	۱۰	۳	۲	۳/۱۰۰ زیاد
ساختار متمرکز تصمیم گیری	دور اول	۱	۰	۸	۷	۳/۷۰۰ زیاد
	دور دوم	۰	۰	۹	۷	۳/۷۵۰ زیاد
	دور سوم	۱	۸	۶	۵	۳/۷۵۰ زیاد

جدول ۴: بررسی موانع اجرای حکمرانی خوب شهری در مولفه پاسخگویی

شاخص	نتایج	فراوانی پاسخ خبرگان				بیشترین اجماع ضریب وزنی		
		خیلی کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد			
وجود مشکلات درونی در نهادهای مدنی	دور اول	۲	۶	۳	۸	۱	زیاد	۳
	دور دوم	۲	۶	۳	۷	۲	زیاد	۳/۰۵۰
	دور سوم	۲	۵	۴	۸	۱	زیاد	۳/۰۵۰
فرهنگ ضد دموکراسی	دور اول	۱	۵	۴	۱۰	۰	زیاد	۳/۱۵
	دور دوم	۱	۵	۴	۹	۱	زیاد	۳/۲۰۰
	دور سوم	۱	۴	۵	۱۰	۰	زیاد	۳/۲۰۰
فرهنگ ضد تحزب و تشکل	دور اول	۱	۹	۳	۷	۰	کم	۲/۲۸۰
تله پاسخگویی	دور اول	۳	۷	۴	۶	۰	کم	۲/۶۵۰
فقدان یا ضعف نظارت همگانی	دور اول	۶	۲	۱۰	۲	۰	زیاد	۳/۴۰۰
	دور دوم	۶	۲	۹	۳	۰	زیاد	۳/۴۵۰
	دور سوم	۵	۲	۱۱	۲	۰	زیاد	۳/۵۰۰
عدم دسترسی رسانه‌ها به اطلاعات معتبر	دور اول	۱	۴	۷	۵	۳	زیاد	۳/۲۵۰
	دور دوم	۱	۴	۷	۴	۴	زیاد	۳/۳۰۰
	دور سوم	۱	۴	۶	۶	۳	زیاد	۳/۳۰۰
ابهام و شفاف نبودن قوانین و مقررات	دور اول	۱	۳	۲	۱۳	۱	زیاد	۳/۵۰۰
	دور دوم	۱	۳	۲	۱۳	۱	زیاد	۳/۵۰۰
	دور سوم	۱	۲	۳	۱۳	۱	زیاد	۳/۵۵۰
تمرکز قدرت در رأس سازمان	دور اول	۰	۱	۰	۸	۱۱	خیلی زیاد	۴/۴۵۰
	دور دوم	۰	۰	۰	۸	۱۲	خیلی زیاد	۴/۶۰۰
	دور سوم	۵	۰	۱۰	۲	۰	خیلی زیاد	۴/۵۵۰
پشتگرمی مسئولان و مدیران به حمایت‌های سیاسی	دور اول	۲	۰	۰	۸	۱۰	خیلی زیاد	۴/۲۰۰
	دور دوم	۰	۰	۰	۸	۱۲	خیلی زیاد	۴/۶۰۰
	دور سوم	۰	۰	۰	۷	۱۳	خیلی زیاد	۴/۶۵۰
عدم وجود نظارت مستمر	دور اول	۴	۰	۷	۳	۶	زیاد	۳/۳۵۰
حاکمیت استبدادی	دور اول	۵	۰	۳	۱۱	۱	زیاد	۳/۴۰۰

نظارت مستمر با فقدان با ضعف نظارت همگانی یک مورد می‌باشد بنابراین به پیشنهاد خبرگان، متغیر عدم وجود نظارت مستمر بعد از راند اول حذف گردید. همچنین شاخص تله پاسخگویی به دلیل عدم بار معنایی مناسب نیز حذف گردید. در نهایت نتایج این جدول نشان می‌دهد که اجماع نظرات خبرگان در دو شاخص (تمرکز قدرت در رأس سازمان، پشتگرمی مسئولان و مدیران به حمایت‌های سیاسی) به عنوان شاخص‌های موانع پاسخگویی در اجرای حکمرانی

در مولفه پاسخگویی، از میان شاخص‌های پیشنهادی و شناسایی شده از مبانی نظری ۱۱ شاخص مورد بررسی قرار گرفت اما در نهایت ۷ شاخص مورد توافق خبرگان قرار گرفته شده است که در جدول شماره ۴ نشان داده شده است. از دیدگاه خبرگان، فرهنگ ضد احزاب و تشکل، حاکمیت استبدادی با فرهنگ ضد دموکراسی قرابت معنایی دارد بهتر است که حذف گردد از این رو بعد از راند اول این دو شاخص حذف گردید همچنین متغیر عدم وجود

داده شده است. نتایج این جدول نشان می‌دهد که اجماع نظرات خبرگان در سه شاخص (عدم رعایت حقوق دیگران، دوری از شایسته‌سالاری، پیگیری منافع فردی) به عنوان شاخص‌های موانع عدالت‌گرایی در اجرای حکمرانی خوب شهری (خیلی زیاد) نقش دارد. همچنین نتایج تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان دهد که شاخص (دوری از شایسته‌سالاری) بیشترین و شاخص (فقدان شفافیت) کمترین ضریب وزنی را در بین شاخص‌های این مولفه دارند.

خوب شهری (خیلی زیاد) نقش دارد. همچنین نتایج تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که شاخص (پشتگرمی مسئولان و مدیران به حمایت‌های سیاسی) بیشترین و شاخص (وجود مشکلات درونی در نهادهای مدنی) کمترین ضریب وزنی را در بین شاخص‌های این مولفه دارند. در مولفه بی‌عدالتی، از میان شاخص‌های پیشنهادی و شناسایی شده از مبانی نظری ۴ شاخص مورد توافق خبرگان قرار گرفته شده است که در جدول شماره ۴

جدول ۵: بررسی موانع اجرای حکمرانی خوب شهری در مولفه بی‌عدالت

شاخص	نتایج	فراوانی پاسخ خبرگان			بیشترین اجماع	ضریب وزنی
		خیلی کم	متوسط	زیاد		
عدم رعایت حقوق دیگران	دور اول	۱	۰	۱	خیلی زیاد	۴/۲۵۰
	دور دوم	۲	۰	۷	خیلی زیاد	۴/۲۵۰
	دور سوم	۱	۱	۸	خیلی زیاد	۴/۳۰۰
پیگیری منافع فردی	دور اول	۱	۰	۹	خیلی زیاد	۴/۴۰۰
	دور دوم	۲	۱	۴	زیاد	۳/۸۵۰
	دور سوم	۱	۰	۷	خیلی زیاد	۴/۴۰۰
دوری از شایسته‌سالاری	دور اول	۱	۱	۸	خیلی زیاد	۴/۲۵۰
	دور دوم	۷	۰	۵	زیاد	۳/۳۵۰
	دور سوم	۰	۰	۷	خیلی زیاد	۴/۶۵۰
فقدان شفافیت	دور اول	۱	۳	۲	زیاد	۳/۵۰۰
	دور دوم	۱	۳	۲	زیاد	۳/۵۰۰
	دور سوم	۱	۲	۳	زیاد	۳/۵۵۰

حکومت‌های استبدادی) به عنوان شاخص‌های موانع قانون‌گریزی در اجرای حکمرانی خوب شهری (خیلی زیاد) نقش دارد. همچنین نتایج تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان دهد که شاخص (برقراری رابطه یک جانبه و تحکمی با مردم توسط حکومت‌های استبدادی) بیشترین و شاخص (دریافت رشوه) کمترین ضریب وزنی را در بین شاخص‌های این مولفه دارند.

در مولفه قانون‌گریزی، از میان شاخص‌های پیشنهادی و شناسایی شده از مبانی نظری ۴ شاخص مورد توافق خبرگان قرار گرفته شده است که در جدول شماره ۵ داده شده است. نتایج این جدول نشان می‌دهد که اجماع نظرات خبرگان در دو شاخص (عدم مشارکت مردم در سیاست‌گذاری و تصویب قوانین، برقراری رابطه یک جانبه و تحکمی با مردم توسط

جدول ۶: بررسی موانع اجرای حکمرانی خوب شهری در مولفه قانون‌گریزی

شاخص	نتایج	فراوانی پاسخ خبرگان				بیشترین اجماع	ضریب وزنی
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد		
عدم مشارکت مردم در سیاست گذاری و تصویب قوانین	دور اول	۰	۰	۰	۸	۱۲	خیلی زیاد ۴/۶۰۰
	دور دوم	۰	۰	۰	۹	۱۱	خیلی زیاد ۴/۵۰۰
	دور سوم	۰	۰	۰	۸	۱۲	خیلی زیاد ۴/۶۰۰
برقراری رابطه یک‌جانبه و تحکمی با مردم توسط حکومت‌های استبدادی	دور اول	۰	۰	۱	۵	۱۴	خیلی زیاد ۴/۶۵۰
	دور دوم	۰	۰	۰	۸	۱۲	خیلی زیاد ۴/۶۰۰
	دور سوم	۰	۰	۰	۷	۱۳	خیلی زیاد ۴/۶۵۰
رانت جویی	دور اول	۶	۴	۱۰	۰	۰	کم ۲/۲۰۰
	دور دوم	۱	۳	۸	۵	۳	زیاد ۳/۳۰۰
	دور سوم	۲	۵	۴	۸	۱	زیاد ۳/۰۵۰
دریافت رشوه	دور اول	۲	۵	۹	۴	۰	کم ۲/۷۵۰
	دور دوم	۱	۸	۳	۷	۱	کم ۲/۹۵۰
	دور سوم	۱	۴	۵	۱۰	۰	زیاد ۳/۲۰۰

جدول ۷: بررسی موانع اجرای حکمرانی خوب شهری در مولفه روزمرگی

شاخص	نتایج	فراوانی پاسخ خبرگان				بیشترین اجماع	ضریب وزنی
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد		
چاپلوسی	دور اول	۳	۵	۳	۹	۰	کم ۲/۹۰۰
	دور دوم	۳	۵	۳	۹	۰	کم ۲/۹۰۰
	دور سوم	۳	۴	۴	۹	۰	کم ۲/۹۵۰
پشت هم‌اندازی	دور اول	۷	۶	۴	۳	۰	کم ۲/۱۵۰
	دور دوم	۱	۳	۲	۱۰	۴	زیاد ۳/۶۰۰
	دور سوم	۱	۴	۶	۶	۳	زیاد ۳/۳۰۰
بی‌اعتمادی سیاسی	دور اول	۱	۱۰	۴	۳	۲	کم ۲/۷۵۰
	دور دوم	۲	۴	۵	۸	۱	زیاد ۳/۰۵۰
	دور سوم	۱	۲	۳	۱۳	۱	زیاد ۳/۵۵۰

اجرای حکمرانی خوب شهری (زیاد) نقش دارد. همچنین نتایج تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان دهد که شاخص (بی‌اعتمادی سیاسی) بیشترین و شاخص (چاپلوسی) کمترین ضریب وزنی را در بین شاخص‌های این مولفه دارند.

در مولفه روزمرگی، از میان شاخص‌های پیشنهادی و شناسایی شده از مبانی نظری ۳ شاخص مورد توافق خبرگان قرار گرفته شده است که در جدول شماره ۷ داده شده است. نتایج این جدول نشان می‌دهد که اجماع نظرات خبرگان در یک شاخص (بی‌اعتمادی سیاسی) به عنوان شاخص موانع روزمرگی در

جدول ۸: بررسی موانع اجرای حکمرانی خوب شهری در مولفه فردگرایی

شاخص	نتایج	فراوانی پاسخ خبرگان					بیشترین اجماع	ضریب وزنی
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد		
خویشاوندگرایی	دور اول	۰	۴	۷	۴	۵	زیاد	۳/۵۰۰
	دور دوم	۳	۵	۴	۶	۲	کم	۲/۹۵۰
	دور سوم	۱	۷	۵	۷	۰	کم	۲/۹۰۰
مشورت نکردن	دور اول	۰	۱	۰	۹	۱۰	خیلی زیاد	۴/۴۰۰
	دور دوم	۵	۱	۱۰	۴	۰	خیلی زیاد	۴/۶۵۰
	دور سوم	۳	۶	۵	۶	۰	خیلی زیاد	۴/۷۰۰
خودخواهی	دور اول	۳	۵	۵	۶	۱	کم	۲/۸۵۰
	دور دوم	۴	۵	۷	۴	۰	زیاد	۳/۵۵
	دور سوم	۰	۵	۲	۱۱	۰	زیاد	۳/۵۰۰

در مولفه فردگرایی، از میان شاخص‌های پیشنهادی و شناسایی شده از مبانی نظری ۳ شاخص مورد توافق خبرگان قرار گرفته شده است که در جدول شماره ۷ داده شده است. نتایج این جدول نشان می‌دهد که اجماع نظرات خبرگان در یک شاخص (مشورت نکردن) به عنوان شاخص موانع فردگرایی در اجرای حکمرانی خوب شهری (خیلی زیاد) نقش دارد. همچنین نتایج تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان دهد که شاخص (مشورت نکردن) بیشترین و شاخص (خویشاوندگرایی) کمترین ضریب وزنی را در بین شاخص‌های این مولفه دارند.

در دور اول مجموعه‌ای از موانع حکمرانی خوب شهری در اجرا شناسایی و در اختیار پانل قرار گرفت و ضریب کندال برابر با در دوره اول دلفی مجدداً پرسشنامه در اختیار اعضای پانل قرار گرفت که برابر با ۰/۴۸۱ می‌باشد. اما با این تفاوت که این بار هر عامل در دور اول نوشته شده است تا افراد این بار بتوانند با توجه به دید جمعی مجدداً نظر خود را نسبت به عامل‌ها درج نمایند. نتایج رتبه‌بندی حاصل از جمع-آوری دیدگاه‌ها در دوره دوم، مبین افزایش ضریب کندال است که به نوعی میزان توافق بیشتر را نشان می‌دهد، که برابر با ۰/۵۰۹ می‌باشد و بیانگر بهبود روند

به میزان قابل توجهی می‌باشد از اینرو نیاز است که تا یک دور دیگر فرایند ادامه یابد تا اختلاف نظر بین دو مرحله به حداقل برسد. در دوره سوم، اعضای پانل مجدداً نظر خود را اعلام نمودند که ضریب هماهنگی باز افزایش پیدا کرده است و به عدد ۰/۵۱۱ رسید. از آنجاییکه مقدار ضریب هماهنگی در دور سوم نسبت به دوره دوم تنها به میزان ۰/۲ افزایش پیدا کرد و با توجه به اینکه میزان اجماع نظر و اتفاق اعضا پانل رشد قابل توجهی را نشان نمی‌دهد، لذا می‌توان به تکرار دوره‌های دلفی پایان داد.

رتبه‌بندی موانع اجرای حکمرانی خوب شهری

چون در این مطالعه از نظر بیش از یک کارشناس استفاده شده است بنابراین از تکنیک میانگین هندسی برای اولویت‌بندی نهایی دیدگاه کارشناسان استفاده شده است. یکی از بهترین روش‌ها برای ترکیب جدول‌های مقایسه ای اعضای گروه، استفاده از میانگین هندسی است. میانگین هندسی کمک خواهد کرد ضمن در نظر گرفتن قضاوت هر عضو، قضاوت گروه در باره هر مقایسه زوجی سنجش شود. میانگین هندسی مناسب ترین قاعده ریاضی برای ترکیب قضاوت‌ها در AHP است. به این خاطر که این میانگین

جدول ۹: رتبه‌بندی مولفه‌های موانع اجرای حکمرانی خوب شهری

عدم مشارکت	عدم پاسخگویی	بی عدالتی	قانون‌گریزی	روزمرگی	فردگرایی	میانگین هندسی	بردار ویژه
۱	۱/۲۴۹	۰/۸۴۸	۰/۹۵۸	۱/۷۲۶	۱/۵۶۶	۱/۲۲۰	۰/۳۲۹
۱/۹۵۴	۱	۱/۸۳۰	۱/۸۱۳	۱/۸۱۱	۱/۷۳۰	۱/۶۶۱	۰/۳۰۷
۱/۱۶۶	۰/۵۴۷	۱	۰/۴۶۵	۱/۹۰۲	۱/۴۰۵	۱/۲۳۷	۰/۲۲۹
۱/۱۵۱	۰/۴۵۲	۰/۶۳۸	۱	۰/۵۶۱	۰/۴۶۲	۰/۳۲۳	۰/۱۲۱
۰/۵۴۷	۰/۳۳۶	۰/۵۲۱	۱	۲/۴۹۱	۰/۷۶۰	۰/۱۴۱	۰/۱۴۱
۰/۶۴۷	۰/۴۳۱	۰/۴۱۵	۰/۴۰۲	۱	۰/۵۱۷	۰/۰۹۵	۰/۰۹۵

۱. مشارکت:

رشد فزاینده شهرنشینی و گسترش روند شهرگرایی و پیچیده‌تر شدن نظام جامعه شهری از جمله عواملی هستند که ضرورت مشارکت شهروندان در مدیریت شهری را بیش از پیش کرده‌اند. در نظریه‌های نوین مدیریت شهری، نقش‌ها و کارکردهای شهری جدیدتری برای دخالت دادن نظام مدیریت شهری (شهرداریها و شوراهای شهر) و شهروندان در برنامه‌ریزی در نظر گرفته شده است. رکن اصلی اجرای طرح توسعه شهری نیز مشارکت همه جانبه افراد و گروه‌های شهری است. در مفاهیم برنامه‌ریزی، اصطلاح (توسعه از پایین به بالا) ناظر بر نقش مشارکت مردم است. مشارکت شهری را می‌توان به معنای شرکت و حضور جدی و فعال گروه‌های شهری در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی دانست. محوریت این رویکرد در مدیریت شهری، بر مبنای توسعه ای مردم سالار و برابر خواهانه، برای تاثیر گذاری تمامی نیروهای دارای ذی نفوذ در اداره امور شهرها و همچنین پاسخگویی به تمامی نیازهای این گروهها میباشد. با کمی دقت میتوان دریافت که مفاهیم و شاخصه‌های حکمرانی خوب شهری یک هدف مشترک را دنبال میکنند و آن مقتدرسازی شهروندان است. مقتدرسازی فرایندی است که از طریق آن افراد به اندازه کافی قدرت میابند تا در رویدادها و فعالیت موسساتی که بر زندگی آنها اثر می‌گذارد، مشارکت کنند. بدون مشارکت فعال شهروندان، حکمرانی شهری

خاصیت معکوس بودن در ماتریس مقایسه زوجی را حفظ می‌کند. در نهایت با توجه به جدول بالا می‌توان گفت:

معیار عدم مشارکت با وزن نرمال شده ۰/۳۲۹ در اولویت اول قرار دارد معیار عدم پاسخگویی با وزن نرمال شده ۰/۳۰۷ در اولویت دوم قرار دارد. معیار بی‌عدالتی با وزن نرمال شده ۰/۲۲۹ در اولویت سوم قرار دارد. معیار قانون‌گریزی با وزن نرمال شده ۰/۱۲۱ در اولویت چهارم قرار دارد. معیار روزمرگی با وزن نرمال شده ۰/۱۴۱ در اولویت پنجم قرار دارد. معیار فردگرایی با وزن نرمال شده ۰/۰۹۵ در اولویت ششم قرار دارد.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش ۳۷ شاخص ۶ مانع اصلی برای حکمرانی خوب شهری، در اجرای خط‌مشی دولتی در شهرداری‌های استان آذربایجان شرقی شناسایی گردید. این ابعاد با توجه به اهمیتی که از نظر خبرگان و با توجه به AHP تعیین شده است به ترتیب عبارتند از: معیار مشارکت با وزن نرمال شده ۰/۳۲۹ معیار پاسخگویی با وزن نرمال شده ۰/۳۰۷، معیار بی‌عدالتی با وزن نرمال شده ۰/۲۲۹، معیار روزمرگی با وزن نرمال شده ۰/۱۴۱ معیار فردگرایی با وزن نرمال شده ۰/۰۹۵ به ترتیب در زیر آورده شده است:

۲. پاسخگویی:

پاسخگویی از ویژگی‌های حکمروایی خوب است به این معنی که کلیه نهادها و مؤسسات اعم از دولتی و عمومی و خصوصی باید پاسخگویی مردم و همچنین مؤسسات ذینفع باشند. این معیار دو نکته مکمل را در بر دارد؛ مسئولان شهری باید نیازها و خواسته‌های شهروندان را دریافته و پاسخ مناسب نشان دهند. مولفه پاسخگویی با ۱۱ شاخص که شامل (وجود مشکلات درونی در نهادهای مدنی، فرهنگ ضد دموکراسی، فرهنگ ضد تحزب و تشکل، تله پاسخگویی، فقدان یا ضعف نظارت همگانی، عدم دسترسی رسانه‌ها به اطلاعات معتبر، ابهام و شفاف نبودن قوانین و مقررات، تمرکز قدرت در رأس سازمان، پشتگرمی مسئولان و مدیران به حمایت‌های سیاسی، عدم وجود نظارت مستمر، حاکمیت استبدادی) می‌باشد و در این خصوص شاخص (پشتگرمی مسئولان و مدیران به حمایت‌های سیاسی) بیشترین ارزش وزنی را دارد در مطالعه‌ای که توسط آرایبی و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله خود در خصوص موانع تحقق‌پذیری حکمرانی خوب شهری پرداخته است در این مقاله ابراز می‌دارد که بین موانع پاسخگویی و حکمرانی خوب در اداره عمومی شهر، رابطه همبستگی وجود دارد. در بین موانع پاسخگویی، ضعف نظارت همگانی، به عنوان مانع اصلی در پاسخگویی مطرح شده است در این پژوهش، ضعف نظارت همگانی هم به عنوان یکی از موانع در پاسخگویی مطرح شد که به صورت زیاد می‌تواند به عنوان یک مانع در اجرای خط‌مشی عمومی با رویکرد حکمرانی شهری مطرح شود. بنابراین می‌توان گفت که با نتیجه حاضر همسو است.

۳. بی‌عدالتی:

پرمشخص است توزیع عادلانه امکانات و تخصیص بودجه‌ها میان مناطق مرکزی و حومه یکی از معیارهای

در مفهوم واقعی آن تحقق نخواهد یافت و مدیریت شهری در چارچوبی محدود و ایستا و بدون مشارکت شهروندان، با اعمال قدرتی یک سویه و مسلط در تصمیم‌گیری نسبت به مسائل شهر و شهروندان باقی خواهند ماند. بنابراین می‌توان گفت مشارکت شهروندان موتور محرکه مدیریت شهری است که نقش عمده‌ای در حل بسیاری از مشکلات و مسائل شهری دارد. در این پژوهش با مشارکت با ۱۲ شاخص شامل (وابستگی گروه‌های اجتماعی به دولت، ضعف احزاب، رسانه‌ها سازمان‌های مردم نهاد، همسو نبودن اهداف فردی و سازمانی، ناتوانی و فقدان تخصص، انجام تمامی امور به وسیله اجزای حکومت در سطح محلی، منطقه‌ای و سراسری، بی‌اعتمادی، بی‌تفاوتی، بدبینی، عدم انگیزه ای برای مشارکت، شرایط محیط، فقدان آموزش لازم، ساختار متمرکز تصمیم‌گیری) است که در این بین در مولفه مشارکت، شاخص‌های (ضعف احزاب، رسانه‌ها سازمان‌های مردم نهاد) بیشترین ارزش وزنی را دارد. زیاری و همکاران (۱۳۹۱) در مقاله خود در خصوص میزان مشارکت در حکمرانی شهری را مورد مطالعه قرار داده‌اند و در این مقاله به این نتیجه رسیدند که بدون مشارکت فعال شهروندان، حکمرانی شهری در مفهوم واقعی آن تحقق نخواهد یافت و مدیریت شهری در چارچوبی محدود و ایستا و بدون مشارکت شهروندان، با اعمال قدرتی یک سویه و مسلط در تصمیم‌گیری نسبت به مسائل شهر و شهروندان باقی خواهند ماند. حضور و مشارکت مردم در اداره امور از اصول بدیهی و اولیه تحقق این نظریه و گام اول رسیدن به حکمروایی خوب شهری می‌باشد و در این پژوهش نیز با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی مشخص شد که عدم مشارکت، اولین مانع در اجرای خط‌مشی عمومی با رویکرد حکمرانی شهری است از اینرو می‌توان گفت نتیجه مطالعه زیاری با مطالعه حاضر همسو است.

استبدادی) بیشترین ارزش وزنی دارد در مقاله که توسط آرایبی و همکاران (۱۳۹۶) صورت گرفته شده است و در این مقاله ابراز می‌دارد که تمرکز قدرت جز موانع در حکمرانی خوب شهری است در مقاله حاضر برقراری رابطه یک جانبه و تحکمی با مردم توسط حکومت‌های استبدادی اشاره شده است بنابراین می‌توان گفت این شاخص، با شاخصی که آرایبی و همکاران (۱۳۹۶) ارائه شده است همراستاست.

۵. مولفه روزمرگی:

در روزمرگی، اثربخشی تصمیمات مورد توجه نخواهد بود چرا که اساسا کارایی و کارآمدی سیستم اهمیت چندانی برای کارکنان آن نخواهد داشت. مولفه روزمرگی با ۳ شاخص (پشت‌هم اندازی، بی‌اعتمادی، چاپلوسی) می‌باشد و در بین این شاخص‌ها (بی‌اعتمادی سیاسی) بیشترین ارزش وزنی دارد. در مقاله‌ای که توسط حمشت زاده و همکاران (۱۳۹۶) صورت گرفته شده است در مطالعه خود ابراز می‌دارند که بی‌اعتمادی سیاسی عملا موجب سیاست‌گریزی نیز خواهد شد و تردیدی وجود ندارد که چنانچه این فضا در روابط فی ما بین حکومت و شهروندان حاکم باشد، عملا کارایی و اثربخشی تصمیمات تضعیف شده و زمینه برای تحقق حکمرانی خوب محدود خواهد شد. و با توجه به اینکه در مقاله حاضر شاخص بی‌اعتمادی سیاسی نیز در مولفه روزمرگی بیشترین ارزش وزنی را دارد بنابراین می‌توان گفت نتیجه مطالعه حشمت‌زاده و همکاران (۱۳۹۶) همراستاست.

۶. مولفه فردگرایی:

هماهنگی و همسویی میان برنامه‌ها و تصمیمات نهادهای مختلف جامعه امروزی در مدیریت شهری از اهمیت شایانی برخوردار بوده عدم موازی کاری و هدر رفت بودجه‌های کلان میان ارگانی امروزه یکی از دغدغه‌های مسئولین بالا دستی و عموم است. مولفه

عدالت محوری میباشد. همچنین یکی دیگر از فاکتورهای وجود عدالت در هر شهردر نظر گرفتن منافع گروه‌های محروم در همه امورات می‌باشد. وجود اصل توازن و دسترسی به فرصت‌های برابر در تصمیمات و برنامه‌های مدیران و مسئولین شهری محقق کننده وجود این شاخص در جامعه مورد مطالعه میباشد. مولفه بی‌عدالتی با ۴ شاخص (عدم رعایت حقوق دیگران، پیگیری منافع فردی، دوری از شایسته‌سالاری، فقدان شفافیت) می‌باشد در این خصوص شاخص (دوری از شایسته‌سالاری) بیشترین ارزش وزنی را دارد. در مقاله‌ای که توسط آدینه‌وند و علیان (۱۳۹۵) در مقاله خود به اولویت‌بندی مولفه‌های حکمرانی پرداخته است و در مقاله خود ابراز می‌دارد که شاخص منافع عمومی بر منافع خصوصی یکی از مولفه‌های موثر در حکمرانی خوب شهری است در مقاله حاضر نیز عکس این قضیه، پیگیری منافع فردی جز موانع موثر در بی‌عدالتی است. از اینرو می‌توان گفت که نتیجه این پژوهش، با پژوهش حاضر همراستاست.

۴. قانون‌گریزی:

این که تا چه میزان قوانین در یک جامعه واقعی است و می‌توان به اجرای آنها اطمینان داشت با این شاخص ارزیابی میشود حکمروایی خوب مستلزم وجود چارچوب‌های قانونی عادلانه و اجرای دقیق و برابری بی‌طرفانه آن است. منظور از قانونمندی، وجود قوانین کارآمد، رعایت عادلانه چهارچوب‌های قانونی در تصمیم‌گیری‌ها و دور بودن افراد غیرمسئول از تصمیم‌گیری‌هاست. مولفه قانون‌گریزی با ۴ شاخص (عدم مشارکت مردم در سیاست‌گذاری و تصویب قوانین، برقراری رابطه یک جانبه و تحکمی با مردم توسط حکومت‌های استبدادی، رانت‌جویی، دریافت رشوه) می‌باشد و شاخص (برقراری رابطه یک جانبه و تحکمی با مردم توسط حکومت‌های

شفافیت را بیشتر خواهد کرد و با تسهیل نظارت بر عملکرد دولت، فساد به میزان قابل توجهی کاهش خواهد یافت. ناگفته پیداست که پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری دولت کوچک به مراتب ساده‌تر خواهد شد و نیز با کاهش حجم دولت اهتمام به حاکمیت قانون و صیانت از قواعد حقوقی به شکل بهتری دنبال می‌شود. در چنین شرایطی می‌توان انتظار ارتقاء کارآمدی دولت و افزایش ثبات سیاسی داشت. برای کوچک‌سازی دولت بیش از هر چیز باید بر واگذاری تصدی‌ها به بخش خصوصی تکیه کرد و اجازه داد تا بخش خصوصی توانایی خود را برای به دست‌گیری این تصدی‌ها نشان داده و در گذر زمان نقاط ضعف خود را بر طرف نماید. البته در این فرآیند باید از آسیبی که در برخی مقاطع به بهانه خصوصی‌سازی موجب افزایش رانت خواری در کشور شد، جلوگیری شود.

- با توجه به اینکه در مولفه بی‌عدالتی، دوری از شایسته‌سالاری دارای بیشترین اهمیت بود بنابراین پیشنهاد می‌گردد که شایسته‌سالاری در سازمان به باور عمومی تبدیل کرد که براساس منابع اسلامی باورسازی شایسته‌سالاری از طریق تبیین مبانی فلسفی و مبانی ارزشی آن، امکان‌پذیر می‌گردد.
- جلب اعتماد شهروندان از طرف شهرداری از طریق برخورد یکسان با همه مراجعین در اعمال ضوابط و مقررات و پرهیز از اعطای هر گونه امتیاز خاص به اشخاص خاص، به فعلیت رساندن نظرات شهروندان، رعایت اصول اخلاقی و پرهیز از هرگونه ضابطه‌بازی، آمادگی مدیران و مسئولان شهر برای پذیرش انتقاد.
- با توجه به در فردگرایی، یکی از مواردی که می‌تواند به عنوان مانع در حکمرانی شهری مطرح شود، عدم مشورت است بنابراین پیشنهاد می‌گردد که پیشنهاد می‌شود شهرداری برای موضوعات مختلف اداره شهر گروه‌های مشورتی با حضور نخبگان و صاحب

فردگرایی با ۳ شاخص که شامل (خویشاوندگرایی، مشورت نکردن، خودخواهی) می‌باشد و در بین این شاخص‌ها، (مشورت نکردن) بیشترین ارزش وزنی را دارد. در مقاله‌ای که توسط حمشت زاده و همکاران (۱۳۹۶) صورت گرفته شده است در مطالعه خود ابراز می‌دارند که فرهنگ سیاسی فردگرا، مردم نسبت به دولت و نخبگان سیاسی و فعالیت‌های آنها بدبین بوده تمایل زیادی به مشارکت سیاسی و دخالت در امور ندارند از این رو در چنین فرهنگی امکان رسیدن به اجماع که از شاخصه‌های حکمرانی خوب هست، وجود نخواهد داشت. با توجه به اینکه در مقاله حاضر؛ مولفه فردگرایی، به عنوان یکی از موانع در اجرایی خط‌مشی‌های عمومی با رویکرد حکمرانی شهری مطرح است از اینرو می‌توان گفت که با مطالعه حاضر همراستاست.

پیشنهادات

- در این پژوهش، در خصوص بخش مشارکت، سازمان‌های مردم‌نهاد بالاترین اولویت را دارد منظور وجود انجمن‌ها و اتحادیه‌هایی است که عموم شهروندان بتوانند در آن حضور داشته باشند و بتوانند در خصوص پیشرفت شهر اقداماتی را انجام دهند. به طور مثال در اکثر کشورهای پیشرفته مبحثی تحت عنوان مشارکت شهروندان وجود دارد. آنها این مشارکت را از طریق فعال‌سازی و ایجاد رقابت در میان احزاب مختلف ایجاد می‌کنند، در این خصوص شهرداری‌ها نیز می‌توانند با فعال‌سازی اتحادیه‌ها و انجمن‌هایی که شهروندان نیز در آن حضور دارند شهروندان را در سرنوشت شهر مشارکت دهند.
- یکی از موانع جدی بر سر راه حکمرانی خوب، بدنه فربه دولت است و برای رسیدن به شاخص‌های حکمرانی خوب، کوچک‌سازی دولت می‌تواند بسیار مؤثر باشد. دولت کوچک فرصتهای بیشتری را برای مشارکت مردم و جامعه مدنی فراهم می‌سازد.

حشمت‌زاده، محمدباقر، حاجی یوسفی، امیرمحمد. و طالبی، محمدعلی (۱۳۹۶). بررسی موانع تحقق حکمرانی خوب در فرهنگ سیاسی ایران، جستارهای سیاسی معاصر، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال هشتم، شماره اول، ۲۴-۱.

رحمانی، حامد (۱۳۹۷) حکمرانی شهری: شناسایی شاخص‌های برای توسعه مدیریت شهری شهرداری تهران، دوره ۱۰، شماره ۳۶، ۱۵-۱ مظفر رضایی، فرشته، توکلی‌نیا، جمیله. و صرافی، مظفر (۱۳۹۹). بررسی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در تحقق‌پذیری حکمروایی خوب شهری نمونه موردی کلانشهر تهران، سامانه مدیریت نشریات علمی، دانشگاه تبریز، انتشار آنلاین.

زیاری، کرامت‌اله، نیک‌پی، وحید. و حسینی، علی (۱۳۹۲). سنجش میزان مشارکت شهروندان در مدیریت شهری براساس الگوی حکمرانی خوب شهری - مطالعه موردی: شهر یاسوج، مسکن و محیط روستا، شماره ۱۴۱، ۷۶-۶۹.

شریف‌زادگان، محمدحسین. و قانونی، حسین (۱۳۹۶). تحلیل رابطه حکمروایی خوب کشورها و کیفیت زندگی شهرها، فصلنامه علمی - پژوهشی رفاه اجتماعی، سال هفدهم، ۲۲۱-۱۸۵.

عیوضی، محمدرحیم. و کریمی، غلامرضا (۱۳۹۰). مشارکت اجتماعی: رویکردی اسلامی، دو فصلنامه علمی - پژوهشی دانش سیاسی، سال هفتم، شماره دوم، پیاپی ۱۴، ۱۶۶-۱۳۳.

قره‌داغی، رستم، موسی‌خانی، مرتضی. و گیوریان، حسن (۱۳۹۷). شناسایی و اولویت‌بندی مؤلفه‌های مشارکت کارکنان در اجرای خط‌مشی‌های عمومی در حوزه شهرداری‌های کل کشور، فصلنامه خط‌مشی - گذاری عمومی در مدیریت، سال نهم، شماره سی و یکم، ۱۷-۱.

قوچانی‌خراسانی، محمد مهدی. و حسین‌پور، داود (۱۳۹۶). حاکمیت شبکه‌ای در نهادهای پژوهشی

نظران شهری و منطقه‌ای تشکیل داده و تجربیات شهرداری‌ها دیگر در زمان اجرای طرح‌ها مورد توجه قرار دهد

منابع و مأخذ

اجزا شکوهی، محمد. و مومنی، میترا (۱۳۹۲). بررسی میزان آگاهی شهروندان از خدمات رسانی شهرداری و تاثیر آن بر مشارکت در محله هاشمیه شهر مشهد، مقاله پذیرفته شده در مجموعه مقالات اولین همایش ملی جغرافیا، شهرسازی و توسعه پایدار، تهران.

آدینه‌وند، علی اصغر. و علیان، مهدی (۱۳۹۵). حکمرانی خوب شهری در ایران: اولویت‌بندی مؤلفه‌ها و معرفه‌ها، راهبرد، شماره هشتاد و یکم، سال بیست و پنج، ۳۳۸-۳۰۵.

آرایی، وحید، قاسمی، ابوالفضل. و معینی‌فر، یاسر (۱۳۹۶). توصیه‌های سیاستی موانع تحقق‌پذیری حکمرانی خوب در اداره امور عمومی (مطالعه موردی: فرمانداری و شهرداری شهرستان مینو دشت)، فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، دوره ۷، شماره ۲۵، ۱۳۳-۱۱۳.

آرغده، فاروقه (۱۳۹۴). رابطه اخلاق حرفه‌ای با پاسخگویی فردی اساتید با نقش میانجی هویت سازمانی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، با راهنمایی ابوالفضل قاسم‌زاده علیشاهی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، ۹۷ صفحه.

حبیب‌زاده، توکل. و سیفی، حافظ (۱۳۹۲). تاثیر حکمرانی مطلوب بر اجرایی شدن حق بر توسعه با تأکید بر بعد ملی، فصلنامه دیدگاه حقوق قضایی، شماره ۶۲، ۳۸-۱۱.

حسینی، محمد (۱۳۹۳). نقش یادگیری سازمانی بر پاسخگویی و عملکرد شغلی کارکنان درمانی، مجله دانشکده پرستاری و مامایی، جلد ۱۲، شماره ۱۱، ۹۹۶-۹۸۸.

evidence from Africa Faculté des Sciences Economiques et de Gestion (FASEG). pp.1-24
 Mutisya, E., & Yarime, M. (2014). Moving towards urban sustainability in Kenya: a framework for integration of environmental, economic, social and governance dimensions. *Sustainability science*, 9 (2), 205-215.
 Uddin, A. (2010). Impact of good governance on development in Bangladesh: A study. Unpublished thesis, Institute of Society and Globalization Roskilde University.
 virmanim, a. sahu, s. & tanwar, s. (2006). governance in the provision of public goods in south asia. *international economic relations*, 1-43.

یادداشت‌ها

- ¹ Thomas Dai
² William Jenkins
³ United Nations Human Settlements Program, UN-HABITAT
⁴ Frink and Gilmowski
⁵ Mutisya & Yarime
⁶ Biswas et al
⁷⁷ Healey
⁸ Uddin
⁹ Virmanim et al

امنیت سایبری، فرایند مدیریت و توسعه، دوره ۳۰، شماره ۱، ۸۰-۵۱.
 کارگرسامانی، امیر، کردنائیج، اسداله، خدادادحسینی، حمید، موسوی شفقائی، مسعود (۱۳۹۴). سنجش حکمرانی خوب شهری برای شهرهای جهانی، پژوهش‌های مدیریت در ایران، دوره ۱۹، شماره ۱، ۱۶۷-۱۴۷.
 ملک‌حسینی، عباس. و عاشوری، فاطمه (۱۳۹۵). حکمرانی خوب شهری: مفاهیم، شاخص‌ها و اهداف، مقاله پذیرفته شده در مجموعه مقالات دومین همایش بین‌المللی معماری، عمران و شهرسازی در آغاز هزاره سوم، ۱۴-۱.
 ملکی، سعید، آروین، محمود. و بذرافکن، شهرام (۱۳۹۷). بررسی نقش الگوی حکمروایی خوب شهری در تحقق شهر تابآور (مطالعه موردی: شهر اهواز)، دانش شهرسازی، دوره ۲، شماره ۴، ۱۸-۱.
 ملکی، محمد (۱۳۹۵). بررسی عملکرد شهرداری در چهارچوب حکمروایی خوب و شایسته شهری مورد مطالعه: نواحی شهر ایلام، فصلنامه علمی - ترویجی ایلام، ۸۱-۶۳.
 وافره کوهستانی، مهدیه (۱۳۹۸). ارزیابی حکمرانی خوب شهری توسط شهرداری‌ها به منظور جلب مشارکت شهروندان، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، دوره ۳، شماره ۱۷.
 وحید، مجید. و حبیبی، مسعود (۱۳۹۵). ارزیابی نهادی حکمرانی شهری در تهران با تاکید بر نظارت همگانی، سیاست‌گذاری عمومی، دوره ۲، شماره ۴، ۸۷-۷۱.

Biswas.,Rathin.Jana.,Arnab.Arya, Kavi. Ramamritham., Krithi (2019). A good-governance framework for urban management. *Journal of Urban Management* Volume 8, Issue 2, August 2019 Pages 225-236
 Healey, P., & Newcastle, U. K. (2015). *Planning Theory: The Good City and Its Governance*.
 Houeninvo G. Hilaire (2014) Does good governance improve public health expenditure-health outcomes nexus? *New empirical*

Identifying and Prioritizing the Implementation Barriers of Public Policies: Urban Governance Approach (Case Study: East-Azerbaijan Ministries)

Rustam Qaradaghi^{1*} - Arezoo Mohammadi²

Abstract

Background: Different issues like the growth of urban population, the urbanization of the societies, globalization, accountability and citizenship, have led the managers and decision makers to utilize proper methods in civil administration fields. This approach is proposed by international organizations to reduce poverty and to increase life quality especially in developing cities; utilizing it brings stable, secure, resistant, and viable cities.

Purpose: This research aims to identify and prioritize implementation barriers of public policies considering the urban governance approach.

Methods: The Delphi method is used to identify and prioritize the implementation barriers of public policies. Using the opinions of 20 experienced experts in public policy making and combining the components extracted from theoretical bases of the research with proposed components by experts, the questionnaire was prepared and the experts in three different stages were questioned about the relationship of the components with urban governance, in implementation and each one's importance. Their opinions were analyzed and finally through ANP the implementation barriers were prioritized.

Findings: In this research 6 major barriers and 37 indicators for urban governance barriers were identified and verified. Also, using the experts' opinion, the importance of each component was prioritized. In cooperation component, the indicators (the weakness of the political parties, the media, non-governmental organizations); in accountability components, the indicators (the authority and managers' reliance on political supports); in rule-breaking component, the indicators (the assertive and imperious behavior of authoritarian rulers); in injustice component, the indicator (disregarding meritocracy); in individualism component, the indicator (not consulting); and in dailiness components, the indicator (political distrust) were identified. The component of individualism with not consulting indicator acquired the first stage in the major barriers.

Results: The identified components could be considered for more precise programming in removing the implementation barriers of urban governance.

Keywords: Barriers, Indicator, Governance, Good Urban Governance, East Azerbaijan Province

¹ Assistant Professor, Department of Public Administration, Miyaneh Branch, Islamic Azad University, Miyaneh, Iran. (Corresponding Author) rostam_gharehdaghi@yahoo.com

² Graduate of Urban Planning, Regional Planning, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran